

VI З'їзд українських музеєологів Галичини в м. Коломиї 1938 р.:

ПЕРЕДУМОВИ, ХІД ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ

Андрій Королько, кандидат історичних наук, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»

У 1920–1930-х рр. в Галичині під егідою Етнографічної комісії НТШ утворилися важливі народознавчі осередки, зокрема музейні товариства: у м. Коломиї – «Гуцульщина», у м. Сокалі – «Сокальщина» (1926), м. Самборі – «Бойківщина» (1927), пізніше в м. Стрії – «Верховина», м. Сяноці – «Лемківщина», м. Яворові – «Яворівщина» та ін. Вони займалися вивченням етнічних територій гуцулів, бойків, лемків. На 1938 р. діяло 11 таких установ [4, арк. 4].

Музейники, науковці НТШ разом із ученими з еміграції організовували численні археологічні розкопки, брали участь у міжнародних з'їздах археологів та істориків (м. Варшава – 1933 р., м. Лондон – 1934 р., м. Брюссель – 1935 р., м. Осло – 1936 р., м. Бухарест – 1937 р., м. Берлін – 1939 р.).

Діяв Комітет українських обласних музеїв (КУОМ) Галичини. Щороку (з 1931 р.) за сприяння цієї координаційної музейної установи почергово відбувалися з'їзди музеєологів у місці розташування того чи іншого товариства (музею). Вони добре прислужилися справі обміну досвідом організації та діяльності музейних осередків, стимулювали пошуково-збирацьку роботу. На перший такий з'їзд представники регіонів прибули до м. Львова у Національний музей. На музейному форумі ухвалено заснувати «Союз українських музеїв, книгозбірень та архівів» [10, с. 252].

80 років тому 5–6 червня 1938 р. у м. Коломиї відбувся останній VI з'їзд українських музеєологів Галичини. Рішення про його проведення в головному покутському місті було прийнято

на попередньому V з'їзді українських музеєологів, який пройшов 16–17 травня 1937 р. у м. Перемишлі [13, с. 1; 14, с. 8].

Його проведенню передувала широка організаційна робота. Оргкомітет з'їзду очолив директор музею «Гуцульщина» в м. Коломиї (нині Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського) Володимир Кобринський. З огляду на попередні практики проведення таких з'їздів, оргкомітет звернувся до керівництва Станиславівського воєводства з проханням надання дозволу на проведення заходу [1, арк. 3–5]. Однак польська влада заборонила проведення з'їзду. В. Кобринський з цього приводу згадував, що «хоч воєводство заборонило відбуття нашого з'їзду, то мимо цього поліція не показувалася та не перешкождала в наших нарадах. Аж після я дізнався, що староста виїхав з Коломиї на час нашого з'їзду та нароком не видав жандармерії зарядженням розганяти українських музейників» [6, арк. 10]. Дмитро Николишин зауважив, що з'їзд був відкритий із значним запізненням та проходив зовсім в іншій формі, як було заплановано і таким чином відбувалися попередні п'ять з'їздів українських музеєологів Східної Галичини. Справа в тому, що офіційна польська влада не дала дозволу на проведення «цього чисто наукового з'їзду». Тому довелося йому надати форму довірочних зборів [11, с. 13].

У тогочасній українській газетній періодиці була опублікована програма VI з'їзду українських музеєологів, який мав відбутися в залі Народного дому на вул. Т. Костюшка, 25 (нині вул. Театральна, 25 – приміщення Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського). Відкриттю музейного заходу в неділю, 5 червня 1938 р., передувало проведення урочистого богослужіння о 9 год. у місцевій парафіяльній церкві. Науковий форум мав розпочатися о 10 год. з виголошенням доповіді д-ра І. Свенціцького про сучасний стан українського музейництва в

Польщі і базові основи його розвитку та озвученням резолюції КУОМ Галичини. Після цього мали виступати з науковими рефератами: проф. Б. Загайкевич про сучасний стан західноєвропейського музейництва (науковець з м. Перемишля на з'їзд не прибув у зв'язку з хворобою [16, с. 7]); проф. М. Гавдяк про напрями діяльності українських обласних музеїв краю та проблеми, з якими вони стикаються; радник В. Кобринський про організацію праці обласних музеїв та приватні збірки окремих осіб. О 13 год. мала відбутися екскурсія по експонованих кімнатах музею «Гуцульщина» ім. о. Й. Кобринського. О 16 год. з'їзд повинен працювати у форматі своєрідного полемічного клубу, на якому б тривали дискусії, озвучувалися запити та приймалися проміжні рішення музейного форуму. О 20 год. була організована спільна вечерея з оголошенням урочистих привітів. Наступного дня у понеділок, 6 червня 1938 р., з 9 год. мали виступити з науковими рефератами: д-р Я. Пастернак («Археологічні проблеми Покуття») (український археолог на з'їзд не прибув, оскільки перебував в Німеччині, де виступав у Берлінському університеті про результати археологічних розкопок у с. Крилос [7, с. 2; 16, с. 7]; з цього приводу О. Дучимінська прикро констатувала: «Жаль тільки, що відпав реферат др. Пастернака, знаного археолога й дослідника нашої старовини, якого імя тісно зв'язане з нашим минулим» [5, арк. 1; 12, с. 16]), д-р І. Крип'якевич («Загальний нарис бувальщини Покуття»), д-р В. Залозецький («Византийські та окцидентальні жерела східно-галицької архітектури з увагою на Покуття») та о. Р. Лукань ЧСВВ («Василіянські монастирі на Покутті»). Закриття з'їзду запланували на 14 год. [2; 13, с. 1; 19, с. 165].

Організаційний комітет просив усіх потенційних гостей і відвідувачів до 1 червня 1938 р. надсилати свої пропозиції і побажання щодо проведення форуму на адресу музею

«Гуцульщина» у м. Коломиї. Учасники з'їзду мали заплатити «добровільні датки» в розмірі 4 злотих [13, с. 1; 18, с. 8].

На з'їзд прибули багато відомих громадських діячів і вчених, які представляли різноманітні музейні товариства, бібліотечні і архівні установи, національно-культурні інституції: д-р І. Свенціцький від Національного музею у м. Львові; д-р М. Драган від Музею Богословської академії у м. Львові; м-р Р. Гарасимчук від Музею НТШ у м. Львові; о. Р. Лукань ЧСВВ від Центрального Василіянського архіву і бібліотеки у м. Львові; д-р В. Огоновський від бібліотеки НТШ у м. Львові; м-р Я. Білинський від Музею «Бойківщина» в м. Самборі; проф. І. Добрянська і проф. Л. Гец від Музею «Лемківщина» в м. Сяноку; проф. О. Кульчицька від Музею «Стривігор» у м. Перемишлі; проф. О. Сілецький від Музею «Верховина» у м. Стрию; художник С. Борачок від Музею ім. кн. Василька в м. Тереховлі; Б. Чайковський від Музею «Сокальщина» в м. Сокалі; проф. М. Гавдяк і м-р В. Пашницький від Українського музею при філії «Просвіти» в м. Станиславові; д-р Воронка від Музею при Товаристві прихильників мистецтва в м. Бучачі; редактор «Записок ЧСВВ» д-р о. Й. Скрутень; науковці проф. І. Крип'якевич, проф. В. Залозецький; організатори українського жіночого руху Н. Кобринська, М. Білинська, письменниця О. Дучимінська; посол польського сенату О. Кисілевська і посол польського сейму І. Заваликут; радник І. Чернявський; священики о. В. Пилипець з с. Великі (Білі) Ослави Надвірнянського повіту і о. В. Тимощук з с. Річки Косівського повіту [15, с. 3; 16, с. 6]. Загалом на з'їзді були присутніми 146 учасників (за іншими даними, на музейний форум прибуло 341 особа, з яких 37 оргкомітет поселив і забезпечив харчуванням за власний кошт [3, арк. 11]) [7, с. 2], серед них – 17 представників українських музейних установ Східної Галичини [11, с. 13].

На правах господаря з'їзду зі вступним словом виступив Володимир Кобринський. Музейник відзначив, що хоча до цього часу Покуття та Гуцульщина бачили багато достойних гостей, проте «не бачили однак іще своїх культурних робітників, що перші в невідрадному середовищі працюють та з усього краю прибули до Коломиї». Промовець з глибокою пошаною висловився про правника і аматора-археолога Лева Чачковського (1867–1933), що працював у м. Тереховлі і м. Станиславові, й дав почин розкопкам у княжому Галичі (с. Крилосі) та не жалів «ні трудів ні коштів для музейницької ідеї». В. Кобринський розповів про діяльність Музею «Бойківщина» в м. Самборі, який повстав завдяки енергійній праці вже покійних Володимира Кобільника та адвоката Володимира Гуркевича (перший голова товариства «Бойківщина», автор ряду статей про бойківську минувшину; в його будинку відкрився Музей «Бойківщина» в м. Самборі) (1880–1937) [9; 11, с. 13].

Після цього з'їзд продовжив роботу у звичному науковому руслі, першим виступив «сеньйор» українського музейництва Іларіон Свенціцький з доповіддю «Сучасний стан українського музейництва в Польщі та основи його розвитку» [12, с. 16]. Промовець звернув увагу, що музейна праця – це вираз фінансової та наукової політики, і в ній є певні засади, від яких не можна відступати. У цій ділянці роботи Іл. Свенціцький високо оцінив працю митрополита ГКЦ Андрея Шептицького, який витрачає великі кошти на закупівлю музейних предметів для Національного музею у м. Львові, зокрема донедавна придбав для музейної установи давні образи-ікони з с. Поляни біля м. Добромила на Львівщині. Однак, проаналізувавши звіти десяти українських обласних музеїв Галичини, вказав, що вони знаходяться в прикрому матеріальному становищі [7, с. 2; 11, с. 13]. Доповідач навів цікаві статистичні дані: за період 1927–1937 рр. постало 10 українських обласних музеїв із кількістю

26 експозиційних кімнат, 39 вікон та загальною їх площею 696 м² і 69 786 музейних предметів. Натомість, Національний музей у м. Львові складається із 42 кімнат із загальною площею 1 621 м², 98 вікнами та 82 тис. музейних предметів у восьми відділах. «Щоб те все в наших музеях удержати, треба великих сум» – резюмував музейний функціонер. Іл. Свенціцький вніс такі пропозиції щодо покращення роботи українських музеїв краю: розширити та мати власні приміщення; здійснювати внутрішню економію роботи закладів; брати платню у відвідувачів за музейні послуги; посилити організацію відвідування музеїв; мати постійне джерело надходження прибутків; за допомогою фахівців вести консервацію музейних предметів; здійснювати науково-видавничу роботу. Після цієї доповіді на пропозицію Володимира Кобринського прийнято рішення надіслати від учасників з'їзду привітальний лист митрополиту ГКЦ Андрею Шептицькому [16, с. 6].

Наступна стадія з'їзду (з 12.20 год.) – це виголошення коротких повідомлень-звітів про роботу українських музейних закладів Галичини. Спочатку виступив Володимир Кобринський, характеризуючи діяльність Музею «Гуцульщина» з часу заснування в 1927 р. [12, с. 17]). В ній працюють: М. Кобринська, О. Кобринська, М. Чехов і арт-маляр (художник) Я. Лукавецький, котрий «з молодими академістами здекорував заново майже цілий музей і гідно запроєктував його гостям» [11, с. 13]. Недавно Музей отримав в подарунок цінний експонат від д-ра Ю. Кисілевського з м. Лондона – мапа з написом «Ukrainaе pars que Rokutia vulgo ducitur» французького картографа і інженера Г. Л. де Боплана, надрукована в 1720-х рр. За п'ять місяців 1938 р. музейну установу відвідало 847 осіб: «Замітне, що селяни розпитують про кожний предмет. Наш народ і молодь з великим зацікавленням відносяться до свого Музею» [16, с. 6].

Наступне «звідомлення» озвучене від Управи (керівного осередку) КУОМ Галичини, яке стосувалося діяльності всіх українських музейних установ за останній рік. [16, с. 6].

Звіт про діяльність Музею «Бойківщина» у Самборі виголосив д-р Я. Білинський. Він повідомив, що українська громадськість міста будує нове приміщення для музейної установи. Зібрано 2 518 злотих, однак польська влада не затвердила плану будівництва музейної домівки. Музей нараховує 30 945 предметів. За п'ять місяців 1938 р. заклад відвідали 742 особи, в тому числі чотири іноземці. Здійснено «кілька прогульок» (науково-етнографічних експедицій). У музеї «Бойківщина» працюють шість працівників. За 1937–1938 рр. видано два числа (ч. 9 і ч. 10) «Літопису Бойківщини». Наступний номер (ч. 11) редакція часопису планує друкувати спільно з музейними працівниками «Верховина» у м. Стрию та «продовжити своє видавництво для дослідів усієї Бойківщини» [16, с. 6].

Наступні звіти про діяльність українських музеїв Галичини оголосили: проф. Л. Гец про Музей «Лемківщина» в м. Сяноку; проф. О. Сілецький – Музей «Верховина» в м. Стрию; художник С. Борачок – Музей ім. кн. Василька та Музей при філії товариства «Просвіта» (з ініціативи цього музейного закладу відкопано фундаменти однієї церкви, про яку раніше ніхто не знав) у м. Тереховлі; д-р Б. Чайковський – Музей «Сокальщина» в м. Сокалі (створило Товариство прихильників Музею «Сокальщина»); м-р В. Пашницький – Український Музей при осередку українського педагогічного товариства «Рідна школа» в м. Станиславові. Надіслані звіти музеїв «Яворівщина» в м. Яворів та «Стривігор» у м. Перемишлі зачитав В. Кобринський. Подільський музей в м. Тернополі, Український в м. Бережанах, Шкільний в українській державній гімназії в м. Станиславові і Музей у м. Раві Руській свої звіти не прислали (О. Дучимінська вказала, що також не здав звіт Музей

«Яворівщина» з м. Яворова [12, с. 16]). Воронка від Товариства прихильників мистецтва в м. Бучачі повідомив, що музейні збірки в м. Бучачі, м. Чорткові і м. Заліщиках доцільно було зібрати в одному музеї, наприклад в м. Бучачі або м. Чорткові [7, с. 2; 16, с. 6].

О 13.30 год. учасники з'їзду оглянули експозицію Музею «Гуцульщина», яка містилася на першому поверсі Народного дому. Автор розгорнутої статті про проведення з'їзду, прізвище якого ховається під псевдонімом «Учасник» (Роман Лукань. – А. К.), опублікованої в часописі «Нова Зоря», високо оцінив переглянуту експозицію музею: «Хоч це на провінції, Музей зробив на нас мило й гарне вражіння. Ввесь зразково впорядкований» [16, с. 6]. Учасниця з'їзду резюмувала: «В музеї вражає гарний уклад експонатів... Не дивно – це ж музей старого культурного Покуття!» [12, с. 17].

Після обіду о 17.15 год. музейний форум продовжив свою роботу. Вкотре спочатку взяв слово господар Музею «Гуцульщина» Володимир Кобринський, який повідомив, що перед початком з'їзду надійшло 16 письмових привітань – 14 з м. Львова, по-одному з м. Парижу і м. Перемишля. Потім було надано слово Мар'яну Ґавдяку, який виступив з доповіддю «Межі обласних музеїв і деякі проблеми зв'язані з відмежуванням обсягу діяльності». Він наголосив, що українським музейним установам Галичини потрібно визначити точні межі своєї діяльності. Розповів про напрями роботи музею в м. Станиславові. Музейник висловив такі побажання: потрібно міцно об'єднати центральний провід українських обласних музеїв Галичини у своїй діяльності та визначити конкретні ділянки їхньої роботи; слід вести музейну пропаганду серед українських молодіжних газет і журналів, розпочати видавати окремий центральний музейний журнал та сприяти друку матеріалів на музейну тематику в краєзнавчому часописі «Наша Батьківщина» [7, с. 2; 16, с. 6–7].

У проміжку часу між 17.30 і 17.50 год. свій реферат «Організація обласних музеїв та приватні збірки поодиноких осіб» оголосив Володимир Кобринський. Керівник Музею «Гуцульщина» спочатку переповів про історію музейної праці від давніх часів, звернувши увагу на роль монастирів і на працю монахів і священиків у збереженні музейних колекцій. Він навів цікаву цифру – в 1937 р. у Німеччині функціонувало 2 220 музеїв, таким чином переконуючи учасників з'їзду, що стільки музеїв може мати культурна і свідома нація, і до цього мають прагнути й українці Галичини. У другій частині свого виступу В. Кобринський звернув увагу на ієрархію функцій різних посадовців і працівників, які мають регулювати і здійснювати роботу музеїв. Він наголосив, що збірки у кожному обласному музеї Галичини – це надбання всього українського народу, а не окремих осіб. Кожна музейна установа повинна мати кошти, які мають визначатися і регулюватися статутними документами Товариства прихильників музею. В останній частині свого виступу В. Кобринський говорив про приватні збірки окремих осіб у м. Львові, м. Коломиї та м. Кракові, які слід інвентаризувати. Також підтримав думку учасників форуму про необхідність видання у Галичині українського центрального часопису з музейної справи [7, с. 2; 11, с. 13; 16, с. 7].

Після невеликої перерви о 18 год. розпочалася дискусія, яку розпочав Іл. Свенціцький. З огляду на принциповість і теоретичність двох доповідей М. Ґавдяка і В. Кобринського, він запропонував їх відбити на циклостилі і розіслати по всіх музеях Галичини для ознайомлення. «Сеньйор» музейної справи краю звернув увагу на кращі умови розвитку польського музейництва, натомість «структура наших музеїв створена в гірших умовах». Іл. Свенціцький наголосив, що потрібно піднімати рівень публікацій з музейної тематики [7, с. 2]. Задля цього необхідні поради завжди може надати «Союз наукових робітників українських музеїв і книгозбірень». Б. Чайковський

вказав про корисність проведення таких з'їздів українських музеєологів Галичини. Відзначив, що минулорічний з'їзд, який відбувся 16–17 травня 1937 р. у м. Перемишлі, менше звертав уваги на музейні справи, проте «мусимо перевірити, чи наша праця не така, що зобов'язує тільки одну людину». Він запропонував посилити (легалізувати) роботу координаційного центру КУОМ Галичини через оформлення належних для цього статутних документів та долучати до цієї роботи осередки «Просвіти». Необхідним також є видання фахових підручників для музейних працівників та створення самоосвітніх гуртків, які б пропагували музейну роботу [7, с. 2]. В дискусії також взяли участь С. Борачок з м. Теревовлі (виступав проти утравкізації (двомовності) українських музеїв Галичини та надав методичні поради, як збирати інформацію про експонати з інших музейних установ, що стосуються рідного краю) і Воронка з м. Бучача (радив, щоб центральні музеї Галичини на нових статутних умовах створювали «на провінції свої відділи») [7, с. 2]. О 19.20 год. ця частина музейного форуму добігла свого завершення, після чого заходами коломиїських господинь відбувся «чайний вечір серед милого настрою» [16, с. 7].

Наступного дня у понеділок 6 червня о 9 год. з'їзд продовжив свою роботу. Першу доповідь під назвою «Картографічна метода в етнографічному відділі обласного музею» виголосив Роман Гарасимчук з м. Львова (замість реферату Я. Пастернака «Археологічні проблеми Покуття» [11, с. 13]). Вчений ознайомив з одним етнографічним методом, який полегшує збирацьку роботу і каталогізацію предметів у музейній справі: «Та метода, що лежить на картках предметів з певних місцевин області даного музею, не тільки улекшує працю в збиранні музейних предметів, але й є першорядним засобом у науковій праці. Вона заступає місце рухомого карткового катальогу» [8, с. 2; 17, с. 6].

Д. Николишин відзначив, що наступні три виступи І. Крип'якевича, В. Залозецького і о. Р. Луканя «виходили поза рами музейництва і збагатили численних слухачів дуже цінними, подекуди цілком невідомими вістками» [11, с. 13].

Історик Іван Крип'якевич у доповіді «Загальний нарис бувальщини Покуття» ознайомив учасників форуму з етапами історичного розвитку історико-географічного регіону Галичини, поділивши його на доісторичний, княжий, польського і австрійського панування «аж до нашого відродження». У кінці доповіді І. Крип'якевич вніс пропозицію про створення в Музеї «Гуцульщина» наукового гуртка, яке б досліджувало минуле Покуття [7, с. 2; 12, с. 16–17; 17, с. 6].

Львівський дослідник Володимир Залозецький у рефераті «Византийські та окцидентальні жерела східньо-галицької архітектури з увагою на Покуття» відзначив, що даний історико-географічний регіон Галичини є своєрідним клином і природним резервуаром, відкритим до Сходу, та містком, де перехрещувалися впливи Сходу і Заходу. Вчений здійснив порівняльну характеристику три- і п'ятибанних церков Покуття, Бойківщини, Лемківщини та Наддніпрянщини і Слобожанщини. Він дійшов до висновку, що покутська церковна архітектура глибоко споріднена з усією українською церковною архітектурою: «Покутська архітектура се не льокальне явище, хоч прибрала певні льокальні риси, вона творить велике звено в історії української архітектури (наддніпрянської й галицької), ґравітуючи на схід, між тим як інші галицькі частини (Бойківщина, Лемківщина) ґравітують на захід, зберігаючи однак українські основи» [17, с. 6].

Останню доповідь «Василіянські монастирі на Покутті» виголосив о. Роман Лукань ЧСВВ (м. Львів). Дослідник зазначив, що Покуття на теренах українських земель було першим історико-географічним регіоном, де повставали у формі скельних монастирів чернечі оселі вітки св. Антонія й Теодосія

Печерських. У XVIII ст. на Покутті перехрещувалися дві василіанські культури, які впливали на розвиток монастирів краю. Зокрема, як стверджував промовець, василіанські монастирі належали до двох провінції ЧСВВ – Руської Покрови Пречистої Діви Марії (започаткували відродження українського письменства) та Литовської Пресвятої Троїці (в собі концентрували місії, школи, Марійські дружини). Залучаючи у своєму виступі архівні матеріали, дослідник подав цікаві свідчення про існування маловідомих монастирів у Городенківському, Заліщицькому, Коломийському, Косівському, Печеніжинському, Снятинському і Товмацькому повітах. Загалом, у цих повітах протягом XV – XIX ст. функціонувало 32 монастирі. Станом на кінець 1930-х рр., з діючих такого типу монастирів краю залишився тільки один – у с. Погоня Товмацького повіту (нині село Тисменицького району Івано-Франківської обл.) [17, с. 6].

О 12:25 год. розпочалися дискусії. Першим виступив Володимир Кобринський, який просив усіх делегатів з'їзду, які представляли музейні установи Галичини, донести для мешканців краю інформацію про проведення цього форуму. Потім він зачитав низку побажань о. Остапа Застирця з м. Львова, який не зміг побувати на з'їзді. Останній радив для всіх присутніх звернутися до всіх єпископських ординаріатів ГКЦ, щоб помістили в «Єпархіальних Відомостях» тексти документів з історії церков, парафій, сіл. Наступне звернення священик адресував до музейних працівників – вони мали б організувати виставки картин та образів, які знаходяться у приватних руках. Він також звертався до учасників з'їзду з проханням підготувати рекомендації щодо зберігання музейних збірок під час лихоліть війни [17, с. 6].

У своєму виступі історик Іван Крип'якевич наголосив, що вважає логічним поділ роботи українських обласних музеїв Галичини на окремі територіальні ділянки. Проте між обласними

(місцевими) і центральними музейними установами повинен бути контакт і співпраця. Володимир Залозецький навпаки вважав, що «централістичні тенденції в українському музейництві» є небезпечні. Обласні ж музеї, на його думку, передовсім мають виконувати завдання у виховній ділянці. Також він звернувся до всіх музейних працівників з проханням збирати якісні знімки, рисунки і плани дерев'яних церков. [8, с. 2; 17, с. 6].

Більшість гостей форуму розійшлися. Однак музейники залишилися, щоб підготувати підсумкові резолюції з'їзду. В ході їхнього обговорення виступили д-р о. М. Драган, о. Р. Лукань ЧСВВ, О. Кульчицька, д-р М. Гавдяк, д-р Б. Чайковський. Ухвалено дванадцять постанов [11, с. 14]; [8, с. 2; 17, с. 7].

Загалом організатори музейного форуму були задоволені проведенням з'їзду. Керівник оргкомітету Володимир Кобринський у своїх спогадах згадував, що «на з'їзд зійшлося громадянство дуже численно, а найважливіше, що між присутніми було багато хліборобів» та «мимо всяких перешкод і воєводського наказу відбувся музейний з'їзд і став культурним здобутком і то у великій мірі» [6, арк. 12]. Загалом «відбувся коломийський з'їзд насправду дуже величаво і славно і на присутніх зробив дуже миле враження» [6, арк. 9 зв.].

Таким чином, у 1930-х рр. історико-краєзнавче та етнографічне вивчення українських етнічних земель Східної Галичини відбувалося через наукову і організаційну діяльність українських музеєологів. Музейні працівники краю створили координаційний центр – Комітет українських обласних музейників Галичини, який, починаючи з 1931 р., організовував з'їзди українських музеєологів. VI з'їзд українських музеєологів Галичини, попри перешкоди польської влади, відбувся у м. Коломиї 5–6 червня 1938 р. Музейний форум затвердив програму розвитку та діяльності українських музеїв краю, лейтмотивом якої була пропаганда української національної

культури та історії України. Це був останній з'їзд українських музейників у складі Другої Речі Посполитої, оскільки VII музейний форум у м. Стрию напередодні початку Другої світової війни так і не відбувся.

Джерела та література

1. Архів Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського (далі – Архів НМНМГП). – Ф. 5 VI-й з'їзд Українських музеєологів 5–6 червня 1938 р. в м. Коломиї. – Оп. 1. – Од. зб. 12. Звернення Управи музею до «Високого Воевідського Уряду в Станиславові з проханням надати дозвіл на проведення з'їзду українських музейників в Коломиї. 17.05., 4.06.1938 р. Машинопис. Рукопис. – 9 арк.
2. Архів НМНМГП. – Ф. 5. – Оп. 1. – Од. зб. 15. Чисті, надруковані запрошення «Запросини представників Українських музеїв на VI черговий з'їзд» з програмою з'їзду. 4 шт.
3. Архів НМНМГП. – Ф. 5. – Оп. 1. – Од. зб. 18 Матеріали по організації та проведення VI з'їзду в Коломиї: I. Список осіб та організацій на адресу яких були вислані запрошення на з'їзд. II. Списки розміщення учасників з'їзду в приватних оселях. III. Список запрошених, які дали згоду брати участь у з'їзді. IV. Список учасників з'їзду, які брали участь у святковій спільній вечері. Коломия. 13.05. – 3.06.1938. Рукопис. Машинопис. – 20 арк.
4. Архів НМНМГП. – Ф. 5. – Оп. 1. – Од. зб. 19 В. Кобринський: «Організація українських обласних музеїв». Реферат-виступ на VI з'їзді українських музеєологів. Коломия. Б. д. Машинопис. – 8 арк.
5. Архів НМНМГП. – Ф. 5. – Оп. 1. – Од. зб. 20. О. Дучимінська: «Нарада Українських музейників». Передрук статті з часопису «Жіноча Доля». Коломия. Б. д. Машинопис. 3 копії. – 6 арк.

6. Архів НМНМГП. – Ф. 5. – Оп. 1. – Од. зб. 21 «VI з'їзд українських музеєологів в Коломиї дня 5 і 6 червня 1938 р.». Спогади В. Кобринського про організацію, проведення з'їзду та прийняті рішення учасників з'їзду. Коломия. Рукопис. Б. д. – 12 арк.
- 7-8. Б. Ч.[айковський] Зїзд українських музейників [у м. Коломиї] / Б. Чайковський // Українські Вісти. – 1938. – 9 червня. – Ч. 125 (751). – С. 2; 10 червня. – Ч. 126 (752). – С. 2.
9. Горняткевич В. Засновник і перший голова Товариства «Бойківщина» д-р Володимир Гуркевич / В. Горняткевич // Літопис Бойківщини. – 2001. – Ч. 1/61.
10. Дем'янчук Г.С. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г.С. Дем'янчук, Б.Г. Дем'янчук, А.Г. Дем'янчук. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2006. – 296 с.
11. Д. Н.[иколишин] Коломия. VI. з'їзд українських музейників відбувся цього року в Коломиї ... / Дмитро Николишин // Діло. – 1938. – 19 червня. – Ч. 132 (14 963). – С. 13–14. – Рубр.: Дописи.
12. Дучимінська О. О. Нарада українських музейників [у м. Коломиї] / Ольга Олександра Дучимінська // Жіноча доля. – 1938. – 1–15 липня. – Ч. 13–14. – С. 16–17.
13. Зїзд Українських Музейників [у м. Коломиї] // Нова Зоря. – 1938. – 26 травня. – Ч. 38 (1138). – С. 1.
14. Лукань Р. П'ятий Зїзд Українських Музейників [у м. Перемишлі] / о. Роман Лукань ЧСВВ // Нова Зоря. – 1938. – 24 квітня. – Ч. 30 (1130). – С. 8.
- 16-17. Учасник [Лукань Р.]. 6-ий Зїзд Українських Музейників / Роман Лукань // Нова Зоря. – 1938. – 19 червня. – Ч. 45 (1145). – С. 6–7; 17 липня. – Ч. 53 (1153). – С. 6–7.
18. VI. Зїзд українських музейників [у м. Коломиї] // Дніпро. Політично-громадський тижневик. – 1938. – 15–31 травня. – Ч. 1–2. – С. 8.

19. VI. Черговий З'їзд Представників Українських Музеїв у Коломиї // Наша Батьківщина. – 1938. – Червень. – Ч. 6. – С. 165. – Рубр.: Новини.

КОМУНІКАТИВНЕ ПАРТНЕРСТВО БІБЛІОТЕК ТА МУЗЕЇВ: ЗМІНА ФОРМАТУ, СТВОРЕННЯ НОВИХ РЕАЛІЙ

Галина Пристай, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач відділу літератури з мистецтва Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка

Бібліотеки та музеї – багатофункціональні заклади соціальної інформації, осередки культурного життя, центри взаємодії культур. На вимогу сучасного глобалізованого електронного середовища відбуваються кардинальні зміни в інфраструктурі цих закладів. Це зумовлено тенденцією постійного зростання інтересу до національної культурної спадщини регіону, культурно-історичних цінностей і духовних реліквій. Останнім часом у фаховій періодиці можна зустріти публікації з досвіду комунікативних зв'язків бібліотек з музеями. І кожна з цих інституцій наводить приклад сутнісного взаємовигідного партнерства. Як правило, переважна частка співпраці припадає на організацію спільних досліджень, проведення конференцій, заходів, акцій, інформаційного обміну.

Важливими для з'ясування сутності й структури комунікаційного простору регіону, визначення в ньому провідного місця бібліотек є праці К. Генієвої [1, 2], Н. Захарової [3, 4], О. Мар'їної [8], В. Суртаєва [15], Н. Солонської [14] та ін. Так, В. Суртаєв у статті «Методологічні основи структурування соціокультурного простору» [15] визначає означене ключове поняття як різномірний і мозаїчний інформаційно-знаковий простір, що охоплює соціальні інститути культури (бібліотеки,